

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА
САВЕТ ЗА ПРАЋЕЊЕ ПРИМЕНЕ ПРЕПОРУКА
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ПРЕДЛОГ

З А П И С Н И К

са петнаесте седнице Савета за праћење примене препорука
Уједињених нација за људска права

Петнаеста седница Савета за праћење примене препорука Уједињених нација за људска права одржана је у среду, 16. марта 2022. године од 12,00 до 14,30 часова у сали 470 у Палати Србија, Булевар Михајла Пупина 2.

Седници су присуствовали:

- Гордана Чомић, министарка за људска и мањинска права и друштвени дијалог и председница Савета;
- Александар Томић, министар саветник, Министарство спољних послова, члан;
- др Снежана Пантић Аксентијевић, Министарство здравља, заменица члана;
- Нина Фира, виши саветник, Министарство државне управе и локалне самоуправе, заменик члана;

Седници, из оправданих разлога, нису присуствовали следећи чланови Савета: Милосав Миличковић, државни секретар у Министарству унутрашњих послова; Стана Божовић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Анамарија Вичек, државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја; Ференц Вицко, државни секретар у Министарству здравља; Радован Јокић, в. д. помоћника министра културе и информисања; Александра Чамагић, в. д. помоћника министра у Министарству за бригу о породици и демографију, Југослав Милачић, саветник министра у Министарству за европске интеграције, Снежана Жугић, в.д. помоћника министра, Министарство омладине и спорта, Никола Наумовски, помоћник министра у Министарству правде, Стеван Глигорин, државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе.

Седници су присуствовали представници државних органа: Симонида Вратоњић и Бојана Ковачевић, Министарство унутрашњих послова; Ђорђе Радиновић Капраловић, Министарство правде; Данијела Чукић Влаховић, Министарство за рад, запошљавање, социјална и борачка питања; Ђурђица Ергић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја; Милка Миловановић Милић, Министарство за бригу о породици и демографију; Милица Ковачевић, Министарство омладине и спорта; Рајка Вукомановић, Народна скупштина (Одбор за људска и мањинска права и родну равноправност).

Седници су присуствовали следећи представници независних државних органа: Богдан Бањац, Повереник за заштиту равноправности; Борка Рајшић Вукићевић, Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности; Јована Миловановић, Заштитник грађана.

Седници су присуствовали и следећи представници међународних организација и организација цивилног друштва: Милан Марковић, Тим за људска права Уједињених нација у Србији; Милица Ђорђевић, Канцеларија Савета Европе у Београду; Соња Тошковић, Платформа организација за сарадњу са УН механизмима за људска права; Невена Трофименко, Београдски центар за људска права; Горан Сандић, Београдски центар за људска права; Владица Илић, Београдски центар за људска права; Тара Петровић, Грађанске иницијативе; Маша Павловић, Иницијатива за права особа са инвалидитетом MDRI-S; Милица Маринковић, А11 – Иницијатива за економска и социјална права; Гордана Пушара, Удружење особа са инвалидитетом Београд; Биљана Петровић, ИАН, Међународна мрежа помоћи, Надежда Сатарих, Удружење грађана снага пријатељства – АМПУ; Ирена Стојадиновић, ПИН; Маша Вукчевић Марковић, ПИН; Никола Планојевић, Да се зна!; Влада Шаховић, Save the Children.

Испред Министарства за људска и мањинска права, седници су присуствовали: Александра Рашковић, шефица кабинета, Ивана Јоксимовић, в.д. помоћника министра, Мина Роловић Јочић, државна секретарка, Владимир Шоћ, самостални саветник, Светлана Ђорђевић, виши саветник, Босилка Вуковић, сарадник, Марија Радовановић, консултант УН-а; Катарина Китановић, консултант УН-а.

Седницу је отворила Гордана Чомић, председница Савета за праћење примене препорука Уједињених нација за људска права (у даљем тексту: Савет) и захвалила се на присуству присутним члановима Савета, представницима државних органа, цивилног друштва, независних институција и представницима међународних организација. Председница Савета констатовала је да кворум није постигнут, те да на овој седници Савета неће бити доношења одлука у формалном смислу, нити гласања о дневном реду и закључцима.

Председница Савета је саопштила да је сав радни материјал достављен благовремено присутнима и још једном их упознала са садржином Дневног реда који је подразумевао:

1. Представљање закључних запажања Комитета против тортуре у вези са Трећим периодичним извештајем Републике Србије о примени Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака Комитету против тортуре (CAT)
2. Представљање закључних запажања Комитета за економска, социјална и културна права у вези са Трећим периодичним извештајем Републике Србије о примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима (ICESCR)
3. Разно

Након тога, председница Савета отворила је јавну расправу по тачкама дневног реда.

Прва тачка - Представљање закључних запажања Комитета против тортуре у вези са Трећим периодичним извештајем Републике Србије о примени

Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака Комитету против тортуре (CAT)

Председница Савета је упутила присутне да је известилац за представљање закључних запажања Комитета против тортуре Владимир Шоћ, самостални саветник у Сектору за људска права.

Подсетила је присутне да је у дијалогу делегације Републике Србије и чланова Комитета против тортуре разматран Трећи периодични извештај о примени Конвенције против тортуре и других сурових или понижавајућих казни или поступака 23. и 24. новембра 2021. године у Женеви.

У саставу делегације били су представници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Министарства унутрашњих послова, Републичког јавног тужилаштва, Врховног касационог суда, Тужилаштва за ратне злочине, Министарства правде, Управе за извршење кривичних санкција, Комесаријата за избеглице и миграције и Сталне мисије Републике Србије при УН и другим међународним организацијама у Женеви (укупно 16 чланова).

Предочено је да је након разматрања државног извештаја Комитет 1.12.2021. године усвојио Закључна запажања. Ова Запажања садрже 22 препоруке које Србија треба да спроведе до следећег извештајног циклуса односно до 30. децембра 2025. године. Комитет тражи од државе уговорнице да до 30. децембра 2022. године извести о три приоритетне препоруке које су изражене у ставовима 8 (дефиниција мучења), 12 (национална институција за људска права) и 20а (некажњивост за дела мучења и злостављања). У том контексту, држава чланица је позвана да информише Комитет о својим плановима за спровођење неких или свих преосталих препорука у оквиру завршних запажања у наредном периоду извештавања.

Председница Савета је потом дала реч Владимиру Шоћу, како би известио присутне о закључним запажањима Комитета против тортуре.

Владимир Шоћ се захвалио председници Савета на датој речи и почео са представљањем структуре закључних запажања Комитета. Структура се састоји из три дела: увод и позитивни аспекти; главне области забринутости и препоруке (укључујући и приоритетне препоруке) и остале препоруке. Најпре је Владимир Шоћ у свом излагању представио законодавне, административне и институционалне мере које је Комитет поздравио у вези са спровођењем Конвенције. Као главне области забринутости Комитет је издвојио: дефиниција мучења, питања самосталности и независности националних институција за људска права, заштитник грађана; основне правне гаранције; услови у притворима, здравствена заштита у затворима; некажњивост за дела мучења и злостављања; увођење казне доживотног затвора у Кривични законик; услови за малолетнике; третман лица у установама социјалне заштите и у психијатријским установама; међународна правосудна сарадња; одштета и обештећење; екстрадиција и дипломатска уверења; систем азила и забрана протеривања и враћања; борба против тероризма; независност судства; напади на новинаре и браниоце људских права; и родно засновано насиље у породици. Једна од завршних препорука Комитета против тортуре односи се на широку дистрибуцију закључних запажања на свим нивоима, те је Владимир Шоћ обавестио присутне да су закључна запажања преведена и објављена на сајту Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и прослеђена релевантним државним органима. Он је подсетио присутне о роковима за

достављање информација о три приоритетне препоруке и за подношење наредног периодичног извештаја. У погледу приоритетних препорука, Комитет тражи од државе уговорнице да до 30. децембра 2022. године достави информације о праћењу препорука Комитета о дефиницији мучења, националној институцији за људска права и некажњивости за дела мучења и злостављања.

Након представљања закључних запажања, председница Савета обратила се присутнима и истакла да до краја 2022. године предстоји рад на три приоритетне препоруке (дефиниција мучења (с тим у вези измена Кривичног законика РС), национална институција за људска права (Заштитник грађана) и некажњивост за дела мучења и злостављања) и указала на потребу да се сагледа вид учешћа сваког од релевантних актера, начин на који ће свако допринети раду на испуњењу датих препорука, сагледавање шта може да се уради и како, шта не може и зашто. Указала је на спремност Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог да сагледа све предлоге, идеје како би овај процес био што бољи и ефективнији и указала на потребу за сарадњом свих релевантних субјеката како би крајњи исход био 2025. године извештај у коме може да се наведе која је препорука прихваћена, обрађена и примењена у пракси. Потом је дала реч присутнима.

За реч се јавила Соња Тошковић, испред Београдског центра за људска права и Платформе организација за сарадњу са механизмима УН за људска права, захвалила се на детаљном представљању препорука Комитета против тортуре и истакла да је очекивала можда да ће на овој седници бити покренут разговор о плану Министарства у погледу праћења примене препорука, али је додала да је у реду и да организације цивилног друштва/ присутни дају своје идеје по том питању. Напоменула је ранији рад са Саветом на индикаторима, као и рад организација цивилног друштва на индикаторима за различите Комитете, укључујући и Комитет против тортуре, тако да је и то предложила као један од модалитета предстојећег рада, посебног за препоруке које су ургентне и за ову годину за follow-up. С тога, прво питање које се поставља јесте да ли постоји нека идеја у погледу плана праћења примене препорука Комитета против тортуре (уједно и Комитета за економска, социјална и културна права). Додала је, да сматра да би требало да буде формирана мања радна група, мањи сазив, да се ради садржински. Навела је и присуство колега који ће указати на конкретно неке ствари које већ током 2022. године могу да се ураде. Као друго, поменут је и случај Џевдет Ајаз (као конкретно наведен случај од стране Комитета) и одлука која није спроведена, упркос ранијем покушају 2019. и почетком 2020. године на заједничким састанцима са Министарством спољних послова, Министарством правде и тада Канцеларијом за људска и мањинска права да се направи неки план о томе како ће се одлука имплементирати, међутим у томе се није далеко одмакло, навела је Соња Тошковић. Тако да је искористила прилику да подсети да је то обавеза Републике Србије- заједничке обуке које се односе на поступке екстрадиције као и пружања међународне правне помоћи у кривичним стварима. Поменут је и случај држављанина Бахреина- те се тако понављају исте ствари (само што је реч о другом механизму- извештавање Стразбуру, за то добијена молба од Комитета). Те тако треба приступити овом проблему, са циљем непонављања ових случајева. С тога, потребно је обучити судије, тужиоце, увезати законе све који су у тој области (укључујући Закон о азилу и Закон о привременој заштити), као први део. Као други део питања, шта је конкретно урађено по питању надзора услова у којима Џевдат Ајаз издржава казну затвора. Те с тога позив за одвојен састанак са Министарством правде, Министарством спољних послова и Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог. Као треће, Соња Тошковић подсетила је на иницијативу са претходне

тематске седнице Савета, коју је поднела MDRI организација, која се односи на установе социјалне заштите. Тада је било речи о новом Закону о правима корисника услуга у установама социјалне заштите који је ступио на снагу 31.12.2021. године. Овај закон је јасно прописано укључивање организација цивилног друштва, без детаљних услова како ће се вршити мониторинг у установама социјалне заштите. Те је и за то потребан одвојени састанак, како би се детаљније на ову тему разговарало, односно како би се договорио облик, начин вршења надзора, као и који су услови, ако постоје, за организације цивилног друштва, с обзиром да поменути закон ништа од наведеног није прописао.

Владица Илић, испред Београдског центра за људска права, истакао да је његова организација до сада настојала да успостави сарадњу са државом и да допринесе да се број препорука смањи, да се неке не понављају и да одређене препоруке које могу да се реше, реше. Као прво, питање доживотног затвора. Владлица Илић наводи да то питање Министарство правде може да реши Законом о изменама и допунама * закона, где би било наведено у члану 46 нема забране условног отпуста. Исто важи и за тзв. Маријин закон. Као друго, дефиниција мучења. Наводи да је Београдски центар за људска права по овом питању понудио више пута сарадњу Министарству правде, као и недавно упућено писмо министарки правде са молбом за учешће у састанку радне групе Министарства правде за измену Кривичног законика (на шта нису добили одговор). Затим, треће, хитна препорука која се односи на некажњивост, сматра да би морала да се прошири на ставове 13 и 14, који се односе на основне гаранције против злостављања. Испред организације, нуди помоћ, у виду нпр. лифлета, постера и сл. који би могли да послуже у сврху информисања лица лишених слободе о њиховим правима или да буду само модел по коме ће се креирати потребна средства информисања. Слична средства нуде и за здравствене објекте и здравствене раднике како би се информисали о својим обавезама у поступању са пацијентима који су жртве злостављања, и са друге стране да се пацијенти информишу о својим правима у датим ситуацијама. У погледу некажњивости и Законик о кривичном поступку би требало вероватно да се измени у неком делу, као и методологија, за коју каже да јесте добра али да је у пракси почела погрешно да се тумачи од стране сектора унутрашње контроле. Ту су и неке препоруке на које су указивали Министарству унутрашњих послова, нпр. да полицијски службеници који су осумњичени за злостављање и мучење аутоматски буду суспендовани. За шта истиче да је довољна измена једног члана Закона о полицији (за шта су и поднели предлог пре две године, ни одговор нису добили). Око дефиниције постоји много ствари- требало би водити рачуна и о стицају; многа дела се у пракси не квалификују под 136 и 137 него као насилничко понашање, наношење тешких и лаких телесних повреда; пракса која је неуједначена; казне супротне међународним стандардима и у пракси доводе до суђења у стицају; постоје зоне које су непокривене; непријављивање припремања, непријављивање дела, неуспело подстрекивање на мучење и злостављање. Све су ово разни проблеми у Кривичном законнику који би могли да се реше. Такође, обавезно изрицање забране вршења позива службеника који су осуђени, било у дисциплинском било у кривичном поступку, што је пракса и Комитета и Европског суда. База података са којом постоје проблеми, доста случајева који остану у МУП-у и не дођу до суда и тужилаштва. Искористио је прилику да позове и Министарство правде и Министарство унутрашњих послова да иницијативе које долазе од стране Београдског центра за људска права или других организација буду искоришћене или барем да размене мишљење како би се број препорука смањио или њихов настанак и предупредио.

Председница Савета се захвалила и навела да што се тиче Министарства за људска и мањинска права прихватају се тематске седнице са мањим бројем представника државне делегације, онде где је то сходно (Министарство правде, Министарство унутрашњих послова итд). Сматрајући да је то дорбо, да би план препорука који се води био ефикаснији. Дакле, као тематске групе које онда ефикасно раде. Такође, истакла је да процес доношења закона и измене и допуне закона није најједоставнија опција од свих расположивих, већ да је то заправо најтежи део посла. Сумирано, Министарство стоји на располагању за тематске групе као и за тематски рад са министарствима по питању посебних препорука, као и за то да се учини потребно да национални механизам Заштитника грађана проради. По том питању, Министарство ће настојати да још једном поразговара са институцијом или да обухвати идеју да се препоруке што шире дистрибуирају тако што ће бити друштвеног дијалога са нагласком на једну, две или три препоруке. Притом, приступи имају предност да кажу које би то препоруке биле, тј. које треба пласирати у јавност зарад дебате и како би се покренуло питање забране некажњивости и национални механизам, дијалог на ове теме и даље евентуалне измене потребних закона и измене у самом поступању по питању некажњивости унутар МУПа.

Присутнима се обратила и Ивана Јоксимовић, в.д. помоћника министра, са техничким појашњењима. Препоруке код Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака су комплексне, као и код Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима. Препоруке се односе се на различите теме и на различите субјекте те је данашњи састанак замишљен на тај начин да се кроз добијене препоруке оба Комитета прође начелно како би се сагледало шта је то као приоритетно одређено од стране самих Комитета, које су то области, упознавање у целини са свим оним што је наведено у закључним запажањима и договор о будућим активностима. Напоменула је да је Пословник Савета измењен, те да постоји могућност формирања тематских радних група. У периоду од седам дана од одржања седнице биће упућен позив за делегирање чланова у тематске радне групе. Такође, биће могуће и предлагање особа ван организација цивилног друштва а које су експерти у одређеним областима, с обзиром да је то пословничка могућност. При том, подразумева се укључење и представника надлежних државних ресора. С тога циљ седнице 16. марта је упознавање са препорукама у целини и у вези једних са другима као и шта је циљ који треба да се оствари, а потом приступ препорукама појединачно уз утврђивање одговарајућих индикатора, активности, постављање рокова, сагледавање шта је реално а шта не. По питању измена и допуна закона, што јесте најбоља опција како би се потребне промене већ ту поставиле и утемељиле, тренутно постоје објективне препреке (формирање Народне скупштине) које то онемогућавају. С тога је потребно приступити другим начинима, односно сагледавању који су то тренутно расположиви при том ефикасни механизми који се могу користити како би се приоритетне препоруке о којима је потребно известити до краја текуће године, испуниле. Успоставиће се динамика рада, план рада, и у оквиру тематских група настојаће се да се дође до предлога активности које се могу предузети, а које ће се изгласавати пред Саветом, као вид верификације и допуњавајући постојећи План за праћење примене препорука Уједињених нација. По питању промо материјала, који се тичу неких од препорука Комитета, а уједно и индивидуалне представке Чубрилов (о којој треба да се извести), наводи да се може искористити прилика да са представницима Министарства правде, Министарства унутрашњих послова и Министарства здравља договори о предузимању активности дистрибуције раније поменутих материјала у релеванстим институцијама. По питању екстрадиције, два случаја Џевдет Ајаз и држављанин

Бахреина, Ивана Јоксимовић наводи да може да се одржи састанак и сагледа шта може да се уради.

За реч се јавила Биљана Петровић, испред Међународне мреже помоћи – IAN, навела је да по питању измена и допуна закона тренутна ситуација вероватно није погодна и да отежава спровођење ове активности у сврху испуњења дела препорука до краја 2022. године (иако, како каже поседњих десетак година различите организације цивилног друштва раде на различитим предлозима измена и допуна закона). Такође, помиње да су и одређене измене и допуне остварене брзо, те да претпоставља да је реч и о адекватности околности и спремности да се процес измена и допуна започне. Сматра и да су предложене радне групе одличне с обзиром да ће мања бројност чланова радне групе у односу на Савет омогућити фокус ка конкретном питању. Што се тиче рада Заштитника грађана и поверавања послова NPM (National Preventive Mechanism), Биљана Петровић наводи да је Република Србија међу првима успоставила поверавање ових послова Заштитнику грађана, увела и укључивање невладиних организација у овај механизам, што је водило ка похвалама у многим извештајима. Међутим, већина организације цивилног друштва које су биле укључене у овај механизам, су се последњих година повукле, што заједно са препоруком Комитета по том питању, указује да се нешто десило са радом Заштитника грађана и са независним мониторинг посетама. Додаје, да суштински никад те посете и нису биле независне, између осталог и с обзиром на то и како се Заштитник грађана бира. Што даље може покренути и питање да ли сагледати и начин на који се бирају одређена тела, попут Омбудсмана. Оно што наводи као могућност у наредном периоду до краја године, јесте организација независних посета, које неће бити у супротности са оним што организује или пак не организује Заштитник грађана, а којим ће организације цивилног друштва дати допринос општем мониторингу затворених институција. У погледу УН дефиниције мучења, за коју се очекује да је Република Србија препише, она је веома детаљна, широка и прецизна. Те сматра да онда када буде измењен закон * у члану 136 и 137, то ће помоћи да се кажњивост повећа, и то не само за најсуровија дела, већ за све што дефиниција мучења обухвата.

Председница Савета је појаснила да се тематске групе односе на препоруке, али да у вези са четири или пет закона (Кривични законик, Закон о кривичном поступку и сл) за које организације цивилног друштва имају предлоге решења, Министарство је простор где тематска група подразумева шефове посланичких клубова или матични одбор, представнике министарстава и организације цивилног друштва који остварују директан дијалог. Тако да тематке радне групе подразумевају простор где ће представници државних органа и невладиног сектора окупити око конкретне препоруке како би се сагледало шта може да се уради, због чега се до сада није урадило, шта је све препрека. Што се тиче NPM-а, Министарство за људска и мањинска права не може ништа с обзиром да нема никакву надлежност над Заштитником грађана, оно што може, јесте да понуди дијалог о томе, тематска радна група која би пре свега зависила од институција и организација цивилног друштва и њихове заинтересованости.

Испред Иницијативе за права особа са менталним инвалидитетом – MDRI, јавила се Маша Павловић. Наводи да јој је жао што поред три приоритетне препоруке о којима ће се извештавати до краја године није уврштена и проблематика особа са инвалидитетом, проблематика установа као и положај жена у установама. Тако да сматра да поред плана праћења препорука о којима треба да се извести до краја 2022. године је потребно направити план праћења и осталих препорука и не занемарити их у наредном периоду, већ на њима радити паралелно са радом на

три приоритетне. Поготово што се тиче особа са инвалидитетом и њиховог положаја у установама социјалне заштите и психијатрским болницама, нарочито у околностима ковида и предузетих мера у том периоду за које наводи да су биле врло ригидне. Истиче да не постоје потребни подаци, извештаји о дешавањима унутар установа, као ни о стању и положају права ОСИ, о томе где су лечени, подаци о броју оболелих, умрлих и сл. у институцијама у претходном периоду. Наводи да ни НРМ (из ког су се већ претходно искључиле организације цивилног друштва) није био дозвољен приступ у установе социјалне заштите. Напомиње да по питању особа са инвалидитетом постоји врло интензивна законодавна активност у вези са различитим темама, затим Стратегија деинституционализације, њен Акциони план, Стратегија положаја ОСИ, као и Акциони план за који каже да садржи добра решења али их је немогуће имплементирати. Наводи и питање пословне способности и процес измене закона о лишавању пословне способности ОСИ који се започиње неколико пута и не довршава. Потребно је да се организацијама цивилног друштва омогући примена члана 38 из Закона о правима ОСИ, односно да им се омогући приступ свим установама у којима су лица која су лишена слободе како би организације цивилног друштва могле да извештавају, имају увид у стање и сагледају како даље да раде.

Председница Савета је навела да фокус на три приоритетне препоруке не подразумева да за то време се неће радити по питању и осталих препорука, већ да је просто било потребно утврдити неки редослед у раду. По питању претходно поменуте теме, навела је да је Министарство по питању права гласа ОСИ било врло активно, те да је одржано неколико састанака који су се тicali гласања слепих особа. Такође и неколико дијалога о томе шта за РС значи пресуда Европског суда за људска права Киш против Мађарске, у којој се наводи да ОСИ (у интелектуалном и психолошком развоју) се може урадити тест за излазак на гласање. Те је истакла да су сви присутни добродошли са предлогом за тематску радну групу поводом претпука које нису приоритетне, за ширу радну групу, за иницијативу и сл.

Друга тачка - Представљање закључних запажања Комитета за економска, социјална и културна права у вези са Трећим периодичним извештајем Републике Србије о примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима (ICESCR)

Председница Савета је упутила присутне да је известилац по другој тачки дневног реда Светлана Ђорђевић, виша саветница Сектора за људска права.

Присутне је подсетила да је у дијалогу делегације Републике Србије и чланова Комитета за економска, социјална и културна права, који је вођен online, разматран Трећи периодични извештај Републике Србије о примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, од 21. до 23. фебруара 2022. године.

У саставу делегације били су представници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Министарства правде, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства за бригу о породици и демографију, Министарства културе и информисања, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарства унутрашњих послова, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства за заштиту животне средине, Комесаријата за избеглице и миграције, Канцеларије за Косово

и Метохију и Сталне мисије Републике Србије при УН и другим међународним организацијама у Женеви (укупно 31 члан).

Навела је да је након разматрања државног извештаја Комитет 4.3.2022. године усвојио Закључна запажања. Ова Запажања садрже 38 препорука које Србија треба да спроведе до следећег извештајног циклуса, односно до 31. марта 2027. године. Комитет тражи од државе уговорнице да у року од 24 месеца извести о три приоритетне препоруке које су изражене у ставовима 17(б) (бранитељи људских права), 19(а) (национални акциони план о пословању и људским правима) и 31(б) и (ц) (идентификациона документа).

Председница Савета је истакла да је жеља министарства за Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима, као и за Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака, да што више иницијатива присутних по свим препорукама уђе у будућу Стратегију људских права како би Министарство имало инструмент из ког ће правити Акциони план. Потом је реч препустила Светлани Ђорђевић.

Светлана Ђорђевић се најпре захватила на датој речи, а потом је представила структуру и садржину Закључних запажања Комитета за економска, социјална и културна питања. Закључна запажања се састоје из увода и позитивних аспеката (где је Комитет поздравео одређене законодавне, стратешке и институционалне мере), главних области забринутости и препорука (укључујући оне приоритетне) и остале препоруке. Главне забринутости препознате су у следећим областима: домаћа примена Пакта; обавезе државе чланице; правосуђе; бесплатна правна помоћ; прикупљање података; независне институције за људска права, браниоци људских права; бизнис и економска, социјална и културна права; пандемија ковид-19; мере штедње; максимално доступни ресурси; корупција; недискриминација; личне исправе; избеглице, тражиоци азила и мигранти; особе са инвалидитетом; једнакост жена и мушкараца; право на рад; трговина људима; право на праведне и повољне услове рада; минимална зарада; инспекторат за рад; синдикална права; право на социјалну сигурност; дечији бракови; сиромаштво; право на адекватно становање; право на здравље; ментално здравље; употреба дрога; животна средина и климатске промене; право на образовање; и културна права. Остале препоруке односе се на: ратификацију Међународне конвенције о заштити права свих радника миграната и чланова њихових породица; спровођење Агенде за одрживи развој до 2030. године; широка дистрибуција Закључних запажања на свим нивоима; сарадња са Заштитником грађана и ОЦД; достављање информација о три приоритетне препоруке; подношење наредног периодичног извештаја до 31. марта 2027. У поређењу са 2014. годином и Другим периодичним извештајем када је Комитет упутио 34 препоруке из 30 области (31 конкретну препоруку и 3 остале, без приоритетних), Комитет је сада упутио 38 препорука из 33 области (33 конкретне препоруке и 5 додатних, са приоритетним). Као потпуно нове препоруке у 2022. јављају се оне у вези са вирусом ковид 19, менталним здрављем и употребом дрога.

Председница Савета је потом позвала на упућивање коментара од стране присутних на претходно излагање. За реч се јавила Милијана Трифковић, испред организације А11 - иницијатива за економска и социјална права, поводом приоритетне препоруке изражене у ставу 31(б) (идентификациона документа) навела је ускраћивање мера финансијске помоћи државе грађанима за ублажавање последица пандемије ковид-19 због непоседовања личне карте и непријављеног пребивалишта, те је истакла прилику да се наведено поступање исправи. У име организације изразила је задовољство препорукама као и

ратфикациом Опционог протокола. Предочила је идеју да организација A11 развије индикаторе за препоруке из своје области и тако допрнесу процесу мерења напретка по питању препорука.

Потом је реч дата Гордани Пушари, испред Удружење особа са инвалидитетом Београд, која је дала предлоге у вези са препорукама које се дотичу особа са инвалидитетом. Навела је потребу сагледавања случајева проглашења особа са инвалидитетом технолошким вишком, питање приступачности здравствених и образовних установа особама са инвалидитетом, поступање према ОСИ, особе са инвалидитеом у затворима и њихова права у тој средини, и друго.

Ирена Стојадиновић и Маша Вукчевић Марковић, испред PIN | Psychosocial innovation network, сагласиле су се са раније поменутом израдом индикатора за препоруке које се тичу делокруга деловања њихове организације и исказале задовољство укљученошћу теме менталног здравља.

Испред организације Save the Children, Влада Шаховић је изразио захвалност у укљученост у читав процес рада по питању праћења примене препорука УН за људска права и најавио наставак процеса извештавања од стране организације

Трећа тачка – Разно

Ђурђица Ергић, испред Министарства просвете, науке и технолошког развоја, питала је да ли ће се одржавати својеврсне седнице, и дала је мејл адресу за евентуалну даљу директну комуникацију заинтересованих организација у вези са питањима која су у делокругу Министарства.

Маша Вукчевић Марковић, испред PIN | Psychosocial innovation network, изразила је жељу за повезивање организације са Министарством здравља кроз директну комуникацију са представником Министарства.

Председница Савета, Гордана Чомић, закључила је састанак.

Записник сачиниле
Марија Радовановић и Катарина Китановић